

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ

Студентки 2 курсу, групи 4мз,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

Пильо
Дарія
Іванівна

(підпис студента)

Науковий керівник
канд. держ. упр.

(підпис керівника)

Мірко
Наталія
Вікторівна

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Ладонько
Людмила
Степанівна

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«28» лютого 2020 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу (проект)
студентові**

Пильо Дарія Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): «Реалізація державних проектів та програм»

Затверджена наказом ректора від «27» лютого 2020 р. № 756

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 02.11.2020

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): дослідження сучасного стану та перспектив розвитку підходів до розробки та оцінювання реалізації державних проектів і програм, зокрема програми забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Об'єкт дослідження: процес реалізації державних проектів і програм.

Предмет дослідження: теоретико-методичні та прикладні основи та прикладні засади механізму реалізації державних проектів і програм на прикладі програм забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ

1.1. Сутність державних програм, їх класифікація та особливості

1.2. Сучасні підходи до розробки державних програм розвитку

1.3. Законодавче регулювання процесу розробки та оцінювання реалізації державних програм

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз реалізації державних програм розвитку в Україні

2.2. Державна програма доступного житла для внутрішньо переміщених осіб

2.3. Реалізація проекту «Тимчасове житло» для внутрішньо переміщених осіб»

РОЗДІЛ 3. НАПЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ В ПИТАННЯХ РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ

3.1. Оцінювання та моніторинг державних програм

3.2. Закордонний досвід оцінювання реалізації державних програм та можливості його застосування в Україні

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напряму дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 01.11.2019	01.11.2019
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 28.02.2020	28.02.2020
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 19.06.2020	19.06.2020

4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 01.09.2020	01.09.2020
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 01.10.2020	01.10.2020
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	До 02.11.2020	02.11.2020
7	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 06.11.2020	06.11.2020
8	Зовнішнє рецензування ВКР	До 16.11.2020	16.11.2020
10	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	23-27.11.2020	23-27.11.2020
11	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 01.12.2020	До 01.12.2020
12	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією до ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «28» лютого 2020 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Мірко Н. В.

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Керівник проектної групи

(гарант освітньої програми) Ладонько Л.С.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент Пильо Д.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота написана на актуальну тему. Потребою сьогодення стає реалізація державних проектів і програм, зокрема програм направлених на забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Студенткою проведено дослідження поняття програм і проектів. Узагальнено особливості розробки та реалізації цільових програм та проектів, що реалізуються на місцевому рівні.

В випускній кваліфікаційній роботі проведено дослідження теоретичних та прикладних аспектів розробки та реалізації державних проектів та програм. Студентка зосередила увагу на вирішенні проблеми забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, зокрема реалізації проекту тимчасове житло для внутрішньо переміщених осіб.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи підпорядкований поставленій у роботі меті. Завдання поставлені в роботі виконані в повному обсязі, що підтверджено висновками.

Випускна кваліфікаційна робота має досить логічну структуру та відповідає вимогам оформлення. Зауваження, які відмічались науковим керівником всі виправлені в процесі написання роботи. Робота написана на достатньому науковому рівні, є самостійним дослідженням студентки, повністю розкриває обрану тему. Вважаю, що випускна кваліфікаційна робота заслуговує високої позитивної оцінки, а її автор Пильо Дарія Іванівна на присвоєння ступеня магістр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Ладонько Людмила Степанівна
(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):
Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента _____

(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Ладонько Людмила Степанівна
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна
(підпис, прізвище, ініціали)

«03» грудня 2020 р.

ЗМІСТ

	ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИЧКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ.....	6
	1.1. Сутність державних програм, їх класифікація та особливості.....	6
	1.2. Сучасні підходи до розробки державних програм розвитку.....	10
	1.3. Законодавче регулювання процесу розробки та оцінювання реалізації державних програм	15
РОЗДІЛ 2.	ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ В УКРАЇНІ.....	20
	2.1. Аналіз реалізації державних програм розвитку в Україні	20
	2.2. Державна програма доступного житла для внутрішньо переміщених осіб	26
	2.3. Реалізація проекту «Тимчасове житло» для внутрішньо переміщених осіб».....	29
РОЗДІЛ 3.	НАПЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ В ПИТАННЯХ РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ.....	34
	3.1.Оцінювання та моніторинг державних програм.....	34
	3.2.Закордонний досвід оцінювання реалізації державних програм та можливості його застосування в Україні.....	41
	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	46
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
	ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Підвищена увага до реалізації та оцінювання державних проектів і програм передбачає формування системи ефективного управління бюджетними ресурсами. Особливо гостро ці проблеми актуалізуються в умовах обмеженості бюджетних ресурсів, майнового розшарування суспільства, погіршення стану здоров'я населення, зниження якості соціально значимих послуг. За таких обставин оцінка результатів державних програм, їх впливу на якість і рівень життя населення стають важливою передумовою забезпечення ефективного використання наявних бюджетних коштів, запобігання поглиблення соціальних ризиків. Потребує перегляду низки ортодоксальних поглядів на основи їх функціонування та розвитку.

В Україні реформування управлінської діяльності розпочалося в 2004 р. з упорядкування підходів до формування державних цільових програм, розроблення паспортів бюджетних програм. Зокрема, пріоритетним було завдання розробити систему контролю за вчасним виконанням заходів і завдань програм, цільовим використанням виділених для програми ресурсів, досягненням передбачених цільових показників. Водночас брак чіткої методики визначення цільових показників та їх подальшого моніторингу вказує на актуальність розроблення такого інструментарію.

Закордонні фахівці вважають, що необхідним елементом має стати моніторинг і контроль за виконанням державних програм. У зв'язку з цим великого значення набуває розробка якісної системи оцінювання їх результативності. Оцінювання програм, за формулюванням шведського вченого Е. Ведунга, - «це ретельне, ретроспективне визначення переваг, вартості й цінності адміністрування, результатів і наслідків дій урядових установ, яке має значення для майбутніх практичних ситуацій» [9].

Питанням цільового програмування присвячені наукові праці багатьох вітчизняних економістів і науковців у галузі державного управління, зокрема

програми соціально-економічного розвитку вивчають І. Беганська, П. Гурій, Т. Желюк, В. Переверзєв, В. Савченко, Д. Стеченкотайн, дослідження програм місцевого розвитку досліджує І. Пілунський, О. Макарова та ін.

Внаслідок окупації Криму та проведення Операції Об'єднаних Сил на Донбасі, станом на 24 лютого 2020 року, в Єдиній інформаційній базі внутрішньо-переміщених осіб зареєстровано 1442940 переселенців. Забезпечення постійним житлом внутрішньо переміщених осіб (ВПО) є одним із найбільш нагальних питань, які безпосередньо стосуються реалізації права на житло (оскільки втрачене внаслідок збройного конфлікту або окупації території), та є основним кроком в інтеграції переселенців до місцевих громад. Виходячи з цієї тези, можна підкреслити важливість даної проблеми, оскільки частина зареєстрованих осіб втратили житло і Урядом розроблений механізм отримання доступного житла. Однак здійснення державної політики щодо забезпечення прав на житло для внутрішньо-переміщених осіб, за понад чотири роки характеризується відсутністю стратегічного бачення щодо вирішення цієї проблеми.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку підходів до розробки та оцінювання реалізації державних проектів і програм, зокрема програми забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Виходячи з мети, встановлено *ряд завдань* дослідження випускної кваліфікаційної роботи:

- Визначити сутність державних проектів та програм, їх класифікацію та особливості;
- Дослідити сучасні підходи до розробки державних програм розвитку;
- Проаналізувати законодавче регулювання процесу розробки та оцінювання реалізації державних програм;
- Розглянути діючі сучасні підходи до розробки державних програм розвитку в Україні;

- Дослідити реалізацію проекту "Житло для внутрішньо-переміщених осіб»;
- Визначити методи оцінювання та моніторингу державних проектів і програм розвитку в Україні;
- Проаналізувати закордонний досвід оцінювання реалізації державних програм та можливості його застосування в Україні.

Об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи є процес реалізації державних проектів і програм.

Предметом дослідження є теоретико методологічні та прикладні засади механізму реалізації державних проектів і програм на прикладі програм забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Структура дослідження. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Основні результати дослідження викладено у статті: Пильо Д. Реалізація державних програм у галузі доступного житла для внутрішньо-переміщених осіб / Д. Пильо // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій: зб. наук. ст. студ. відп. ред. Н. Л. Новікова. – К: Київ нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 251 с., С. 181-184.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ

1.1. Сутність державних програм, їх класифікація та особливості

Діяльність органів державної влади з управління та керівництва суспільством на основі єдиних цілей, принципів і методів, яка передбачає розробку, законодавче закріплення та впровадження державних цільових програм у різних сферах суспільного життя з метою розв'язання нагальних проблем чи задоволення потреб суспільства.

Можна виокремити п'ять етапів вироблення державної політики:

Перший етап (ініціювання політики) – визначення та аналіз суспільних проблем, формування цілей і пріоритетів державної політики; виокремлюють два види суспільних проблем: ті, що перебувають під контролем влади і розв'язуються нею, і ті, що виникають у суспільстві, але поки що – поза політичною увагою.

Другий етап (формування політики) – розробка державної політики, що передбачає узгодження інтересів, цілей і засобів їх досягнення.

Третій етап (ухвалення політики) – легітимізація та фінансування державної політики, що передбачають закріплення розробленої політики в низці рішень і програм.

Четвертий етап (реалізація політики) – здійснення та моніторинг державної політики, що передбачає комплекс заходів із впровадження прийнятих рішень і програм.

П'ятий етап (оцінка політики) – оцінка державної політики, спрямована на перевірку її ефективності та якості, й регулювання державної політики; наслідком цього етапу може бути або коригування, або відмова від упроваджуваної політики [5, 6].

Слід зауважити, що поряд із поняттям «державна політика» часто вживається поняття «державні програми» або «державні цільові програми». За визначенням науковця В. Лобанова, що цільові програми – «це пов'язаний

ресурсами, виконавцями і строками здійснення комплекс науково-дослідних, дослідно-конструкторських, виробничих, соціально-економічних, організаційно-господарських та інших заходів, які забезпечують ефективне вирішення завдань у сфері державного, економічного, екологічного, соціального й культурного розвитку держави» [3].

Що стосується цільових державних програм, то це один із основних способів упровадження державних рішень у життя. Вони покликані забезпечити необхідну концентрацію економічних, фінансових і виробничих ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку держави. Тож створення державних програм дає змогу:

- по перше, сконцентрувати ресурси для розв'язання певної проблеми;
- по друге, об'єднати зусилля всіх зацікавлених організацій;
- по третє, визначити довгострокові цілі й розробити стратегію на довготривалий період [6].

Отже, державна цільова програма – це законодавчо закріплений план дій органів державної влади, який передбачає здійснення управлінської діяльності, спрямованої на досягнення поставлених цілей державної політики в тій чи іншій сфері суспільного життя. Статус, зміст і процес розробки цільових програм визначається відповідними нормативно-правовими актами. У цьому процесі беруть участь органи виконавчої та законодавчої влади, а також наукові установи й громадські організації.

Основним засобом здійснення державної політики є саме створення та управління програмами та проектами. Існує велика розмаїтість тлумачень поняття "проект", "програма". В деяких джерелах дані поняття ототожнюють, в інших наводять конкретні розбіжності між ними. Наприклад, Інститутом управління проектами (США) було запропоновано таке визначення: "Проект – деяка задача з певними вихідними даними і бажаними результатами, які обумовлюють спосіб його вирішення". Недоліками цього визначення дослідники вважають, що спосіб формування завдання обумовлюються не

тільки і не завжди кінцевими результатами, а у визначенні проекту не згадані засоби його здійснення. Тому в літературі є наведене інше визначення цього поняття, як системний комплекс фінансових, технологічних, організаційних та інших документів, що містить модель планових дій, спрямованих на досягнення організаційних цілей [6, с. 106].

Можна виокремити низку принципів, дотримання яких забезпечить успішність державних цільових програм, а саме:

- орієнтація програми на кінцевий результат, який формується у вигляді сукупності цілей і завдань;
- побудова програми у вигляді окремих блоків, пов'язаних із взаємозалежними видами діяльності, що складають програмну структуру;
- розуміння програми як цілісного об'єкта управління незалежно від відомчої належності елементів, що її складають;
- системний підхід до управління програмою на всіх етапах її реалізації;
- забезпечення програми як єдиного об'єкта управління необхідними кадровими, матеріальними, фінансовими та іншими ресурсами [25, с. 257].

Класифікація цільових комплексних програм дозволяє визначити їх вид залежно від таких класифікаційних ознак:

1. За рівнем значущості програмної розробки цільові комплексні програми бувають:
 - а) міжнародні, спрямовані на вирішення проблем розвитку світової спільноти;
 - б) національні, покликані вирішувати проблеми внутрішнього розвитку країни;
 - в) регіональні, спрямовані на усунення територіальних проблем;
 - г) муніципальні програми;

д) галузеві програми, призначені для вирішення проблем розвитку галузей народного господарства;

е) програми, спрямовані на розв'язання проблем розвитку суб'єктів, які господарюють і мають національне значення (програми, що вирішують в комплексі питання реструктуризації та модернізації виробництва, оновлення асортименту, підвищення якості продукції, а також переходу до випуску конкурентоспроможної продукції) [34].

2. За термінами розв'язання проблеми та досягнення мети програми бувають:

- а) довгострокові програми – тривалістю від 10 до 20 років;
- б) середньострокові програми – тривалістю від 3 до 10 років;
- в) короткострокові програми – тривалістю до 2 років [11].

3. За предметно-змістовною ознакою цільові комплексні програми бувають:

- а) соціальні, орієнтовані на безпосереднє розв'язання соціальних проблем;
- б) соціально-економічні, спрямовані на вирішення проблем розвитку економіки та оздоровлення соціальної сфери;
- в) інноваційні (науково-технічні) програми, орієнтовані на освоєння досягнень науки і впровадження їх в управління, виробництво товарів і послуг;
- г) виробничо-технологічні, спрямовані на підвищення ефективності виробництва і якості продукції;
- д) організаційно-господарські, орієнтовані на вдосконалення організації управління господарством на всіх рівнях;
- е) інвестиційні, спрямовані на розв'язання проблем створення сприятливих умов для залучення інвестицій на всіх рівнях;
- ж) територіально-виробничі програми, орієнтовані на розвиток господарства регіону (створення та розвиток територіально-виробничих комплексів);

з) екологічні програми, покликані вирішувати проблеми охорони навколишнього середовища та забезпечення безпечного існування людей [11].

У практиці розробки та реалізації цільових комплексних програм часто бувають програми, які неможливо класифікувати за якою-небудь однією класифікаційною ознакою, оскільки будь-яка класифікація містить елемент умовності.

Цільові комплексні програми розробляють для досягнення соціально-економічних цілей на засадах підвищення ефективності суспільного виробництва.

Організаційними передумовами формування цільових державних програм є такі:

- своєчасне визначення переліку проблем, для вирішення яких треба створювати такі програми;
- формування колективу розробників з виділенням головної організації;
- попереднє орієнтаційне визначення потреби в ресурсах;
- визначення головних методичних принципів формування програм [9].

1.2. Сучасні підходи до розробки державних програм розвитку

Державна програма розвитку – це комплексна система цільових завдань і планованих державою ефективних шляхів і засобів досягнення поставлених цілей, термінів виконання цих завдань, їх виконавців і джерел фінансування; це адресний документ, у якому передбачається комплекс взаємопов'язаних з ресурсами, виконавцями й термінами здійснення заходів, які належать до різних сфер діяльності.

Державна програма розвитку на довгострокову перспективу розробляється на період, який дорівнює 10-15 рокам, з коригуванням, а також

продовженням її горизонту кожні п'ять років; на середньострокову перспективу розробляється на період від 3 до 5 років і щороку коригується. Вона містить визначення й обґрунтування стратегічних цілей і пріоритетів соціально-економічної політики держави, напрями їх реалізації, найважливіші завдання, які мають бути вирішені на державному рівні [18].

У державній програмі розвитку на середньострокову перспективу відображаються:

- оцінка економічного й соціального розвитку країни за попередній період та економічна кон'юнктура, що очікується на початок періоду, на який розробляється програма;
- концепція економічного й соціального розвитку країни на середньострокову перспективу;
- макроекономічна та соціальна політика; інституційні перетворення;
- інвестиційна, інноваційна, структурна, науково-технічна та аграрна політика;
- зовнішньоекономічна політика;
- регіональна економічна та екологічна політика [11].

Надзвичайні програми розробляються в критичних ситуаціях – наприклад, під час стихійного лиха, в умовах кризи, масового безробіття, загрозової інфляції. Вони, як правило, короткострокові. При їх здійсненні вагоме місце займають засоби адміністративного регулювання.

У Державній програмі відображаються:

- аналіз сучасного стану;
- цілі та завдання розвитку;
- макроекономічні показники та пропорції, яких бажано досягти;
- заходи, пов'язані з удосконаленням фінансово-грошової системи, банківської діяльності;
- основні напрями розвитку галузей економіки та її структурної перебудови;

- науково-технічна діяльність, соціальний розвиток, доходи населення та рівень життя, який має встановитися в результаті виконання наміченої програми; загальні риси кон'юнктури внутрішнього та зовнішнього ринків;
- заходи щодо поліпшення зовнішньоекономічної діяльності, реформування відносин власності відповідно до Конституції країни;
- заходи щодо охорони навколишнього середовища;
- основні напрями розвитку регіонів;
- форми й засоби державного регулювання економіки [14].

Згідно з чинним законодавством України основними стадіями розроблення і виконання державної цільової програми є:

1) на етапі формування:

- ініціювання розроблення державної цільової програми, розроблення та громадське обговорення концепції програми;
- схвалення концепції програми і прийняття рішення щодо розроблення проекту програми, визначення державного замовника та строків її розроблення;
- розроблення проекту програми
- визначення заходів і завдань, що пропонуються для включення до неї, а також обсягів і джерел фінансування;
- державна експертиза проекту програми;
- погодження та затвердження програми;

2) на етапі реалізації:

- проведення конкурсного відбору виконавців заходів і завдань програми;
- організація виконання заходів і завдань програми, здійснення контролю за їх виконанням;
- підготовка та оцінка щорічних звітів про результати виконання програми, а в разі потреби

– проміжних звітів;

З) на етапі звітування: підготовка та опублікування в офіційних друкованих виданнях заключного звіту про результати виконання програми. Слід зауважити, що всі вищезазначені етапи та стадії є послідовними і взаємодоповнюючими і не можуть виключати жодної їх складової [13].

Розробка програми передбачає визначення переліку та змісту заходів, їх взаємне узгодження по термінах реалізації, розподіл ресурсів. Заходи охоплюють, як правило, не тільки безпосередньо сферу виробництва, яка передбачається програмою, освоєння технології, а й споріднені галузі виробництва предметів і знарядь праці, необхідних для випуску програмної продукції, а також суміжну сферу виробничого і невиробничого споживання цільового продукту. Для кожної програми перелік таких заходів є специфічним і залежить від змісту програм, термінів її реалізації, рівня програмування.

Формуванню переліку проблем, за якими повинні розроблятися цільові комплексні програми, передують визначення пріоритетних напрямів розвитку національної економіки і соціальної сфери, які вимагають програмного розв'язання. Наприклад, Верховною Радою України схвалені такі пріоритетні напрями: здоров'я людини, охорона навколишнього середовища, продовольство, наукомісткі технології, ресурсозбереження, інформатика, автоматизація та приладобудування, нові речовини та матеріали, національно-культурне відродження [13].

За цими напрямами з урахуванням критерію актуальності методом експертних оцінок визначають перелік програм. Перелік державних програм формує Академія наук України за участю зацікавлених міністерств, відомств, галузевих науково-дослідних установ. Цей перелік розглядається в Кабінеті Міністрів України, який вносить відповідні зміни і передає його на розгляд Верховної Ради України, яка приймає остаточне рішення.

За встановленим переліком проблем відкривається конкурс на розробку конкретних цільових програм. Учасники конкурсу повинні розробити

пропозиції щодо створення програми: концепцію, структуру, чітко сформулювати кінцеву мету програми, визначити перелік проектів (заходів), які реалізовуватимуться в рамках програми.

Переможець конкурсу визначає головну організацію, терміни, обсяги та механізми фінансування програми, форму реалізації завдань, контроль за їх виконанням.

Розробка програми відбувається у наступній послідовності:

1. Формується перелік найважливіших проблем. Виділяється певна проблема та окреслюється завдання на розробку програми для її (проблеми) вирішення, в якому визначають: мету програми, ліміти ресурсів, учасників реалізації програми та іншу необхідну інформацію.

2. Уточнюються кількісні параметри, що характеризують цілі програми, і визначаються завдання її реалізації за окремими періодами. Генеральна мета програми, як правило, поділяється на складники, утворюючи впорядковану ієрархію завдань, які відображають внутрішню структуру як проблеми, так і програми.

3. Формується перелік завдань і комплекс заходів для реалізації програми. Перелік основних завдань програми встановлюється виходячи з побудованої ієрархії цілей. Для кожного завдання розробляються послідовні етапи їх виконання.

4. Розраховуються основні показники і ресурсне забезпечення програми. Здійснюється оцінка нових затрат ресурсів та капітальних інвестицій на реалізацію програми. Формуються переліки матеріальних ресурсів із вказанням постачальників і отримувачів, визначається економічний ефект.

5. Здійснюється оформлення програмних документів, узгодження і затвердження програми [34].

Формування програми передбачає визначення головної мети з наступним її розподілом на ієрархічну множину конкретніших цілей. Загальна мета програми розбивається на функціональні та предметні цілі, які

своєю чергою поділяються на множину локальних (часткових) завдань, що мають назву «дерево цілей». Процедура побудови «дерева цілей» є евристичною, тобто ґрунтується на оцінці експертів і включає такі стадії:

- побудова функціонального «дерева цілей»;
- формування комплексу цілереалізуючих систем;
- розробка цільових нормативів;
- ранжування цілей [26].

Ресурсне обґрунтування програми передбачає визначення витрат на здійснення кожного із заходів програми та на програму загалом. В цьому розділі програми відображається потреба у капітальних вкладеннях, необхідних основних видах матеріальних ресурсів, потреба в робочій силі, фінансових ресурсах, у тому числі валютних.

Проект Державної програми уряд України подає на розгляд Верховній Раді. Одночасно представляються наступні матеріали: підсумки економічного й соціального розвитку України за період з початку поточного року; прогноз економічного й соціального розвитку на наступний рік; проект Державного бюджету України. У разі потреби уряд України представляє проекти законів, які передбачають заходи щодо реалізації завдань економічного й соціального розвитку України в наступному році.

1.3. Законодавче регулювання процесу розробки та оцінювання реалізації державних проектів і програм

Базовий закон про державні цільові програми, прийнятий 2004 року, передбачає здійснення контролю за виконанням програм, завданнями якого, окрім вчасного виконання заходів та цільового використання коштів, є досягнення цільових показників. Однак на практиці під час контролю основну увагу приділяють саме фактові виконання заходів та цільовому витрачання бюджетних ресурсів. Методологія розроблення та впровадження моніторингу досягнення цільових показників офіційно не визначена. Ці проблеми є підставою для розроблення нового варіанту цього закону.

Для потреб моніторингу та оцінювання можна використовувати паспорти бюджетних програм, які були вперше запроваджені 2002 року і формат котрих уже кілька разів змінювався. Однак, знову ж таки, завданням оцінки виконання бюджетної програми є насамперед цільове використання бюджетних коштів [27].

Методика визначення показників виконання програм – кількісних і якісних параметрів, за якими визначають, чи було досягнуто запланованих цілей, – використовується за програмно-цільового підходу до формування бюджетів, який, зокрема, поширений на рівні міст. Водночас відповідно до Бюджетного кодексу ця практика поки що не обов'язкова й тому мало поширена на регіональному рівні.

Деталізовані методики моніторингу та/чи оцінювання реалізації державних програм від початку 2000-х років застосовуються в окремих сферах державного управління – боротьби з поширенням ВІЛ/СНІДУ, управління освітою, підвищення кваліфікації державних службовців, сприяння розвитку технологічних парків. Зокрема, наприкінці 2004 року Кабінет Міністрів України затвердив цілісну систему моніторингу в сфері навколишнього природного середовища [23].

У законодавстві визначено завдання системи моніторингу (збір даних; формування банків даних; аналіз інформації; забезпечення нормативного, методичного й технічного забезпечення збору та аналізу даних; забезпечення достовірності інформації та її оприлюднення); суб'єкти моніторингу й, зокрема, координаційний орган (міжвідомча комісія, яку затверджує КМУ).

У сфері регіональної політики впродовж останніх років було запроваджено методики моніторингу показників розвитку певних типів територій. Зокрема, йдеться про запровадження моніторингу функціонування спеціальних (вільних) економічних зон і територій пріоритетного розвитку. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 19.01 2005 року передбачав методику визначення критеріїв оцінювання, основні параметри розвитку та показники діяльності цих зон і територій.

В Україні також є досвід запровадження оцінювання діяльності державних органів влади (центральної і місцевої) в окремих сферах, наприклад, щодо залучення інвестицій та формування сприятливого інвестиційного клімату. Нову методику оцінювання діяльності органів влади запропонувало Міністерство економіки в липні 2006 року. Відповідно до неї оцінювання здійснювалося на основі чітко визначеного переліку показників, а також було додано форму звіту за структурою «Показник – звітний період – відхилення показника (%)» [16].

Уряд України здійснив кілька спроб розробити цілісні підходи до оцінювання діяльності центральної і місцевої органів влади щодо впливу на тенденції розвитку регіонів.

Окрема методика комплексного оцінювання результатів соціально-економічного розвитку регіонів була схвалена в лютому 2004 року, і відповідно до неї метою оцінювання було визначено вплив органів влади на тенденції регіонального розвитку та відповідність цих тенденцій цілям Програми діяльності уряду.

У методологічному сенсі методика використовувала 23 показники, які мали демонструвати тенденції розвитку різних сфер регіонального розвитку на основі інформації, поданої, крім Державного комітету статистики, також профільними органами влади.

Ця методика була змінена новими складами уряду в 2005 – 2006 роках, зокрема щодо визначення показників соціально-економічного розвитку регіонів, дані яких є підставою для оцінки управлінської діяльності. Зауважмо, що вперше було запропоновано для використання такий комплексний показник, як валовий регіональний продукт [23].

Завдання запровадити систему моніторингу та оцінювання реалізації стратегій/програм регіонального розвитку стало невідкладним після схвалення Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року, а також урядової вказівки обласним державним адміністраціям щодо

активнішого розроблення регіональних стратегій. Цей документ вперше у сфері регіональної політики в Україні:

- визначив базові засади моніторингу й оцінювання реалізації програм, а не тенденцій регіонального розвитку чи невизначеного впливу діяльності владних структур;
- систематизував показники для моніторингу за логічною схемою «Стратегічні цілі – пріоритетні напрями – показники результативності»;
- сформулював як потребу здійснення моніторингу ефективності, а не лише результативності, реалізації стратегії;
- вказав на потребу обговорення результатів моніторингу та оцінювання з представниками громадськості та бізнесу [23].

Отже, аналіз поточної ситуації засвідчує, що в Україні проблема оцінки програмних документів, зокрема в сфері регіонального розвитку, має низку аспектів, зокрема:

1) Оцінювання результативності виконання програмних документів сприймається як контроль за вчасним виконанням запланованих заходів і цільовим витрачанням коштів. Водночас, як відомо з теорії оцінювання та зарубіжної практики, контроль та оцінка – різні сутнісні інструменти перевірки програм.

2) Підходи та методики моніторингу й оцінювання залежать від зміни урядових команд на національному рівні, що загалом свідчить про брак цілісної системи реалізації цієї управлінської практики.

3) Поки що немає практики запровадження елементів оцінювання реалізації програм зовнішніми учасниками (незалежними експертами, консалтинговими агентствами), формування сучасних підходів щодо залучення громадськості до моніторингу виконання програмних документів.

4) У сфері регіональної політики основну увагу приділяють або моніторингу тенденцій соціально-економічного розвитку територій, або ж оцінюванню діяльності органів влади, незалежно від їхньої програмної основи.

5) В Україні немає чіткої інституційної системи, яка визначає: завдання моніторингу та оцінювання програмних документів у сфері регіонального розвитку; повноваження, відповідальність, підзвітність різних управлінських структур щодо моніторингу та оцінювання програм, формування спеціалізованих міжвідомчих інститутів; елементи процесу здійснення моніторингу та оцінювання; процедуру залучення до оцінювання зовнішніх ресурсів (експертів, агентств); оприлюднення результатів моніторингу та оцінювання [14].

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ І ПРОГРАМ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз реалізації державних програм розвитку в Україні

Згідно прийнятих нормативно-правових актів у 2018 році передбачалась реалізація завдань та заходів 14 державних цільових програм. Із них 11 схвалено постановами Кабінету Міністрів України, і 3 програми – Законами України.

Розглянемо державні цільові програми, що діють в Україні в останні роки табл. 2.1.

Таблиця 2.1.

Державні цільові програми, що діють в Україні

№ з/п	Назва державної цільової програми, номер та дата документу, яким затверджена	Строк виконання	Орієнтовний обсяг фінансування, передбачений програмою на 2018 рік, в т.ч. з Державного бюджету (тис. грн.)
Міністерство інфраструктури України			
1	Державна цільова економічна програма розвитку автомобільних доріг загального користування на 2013-2018 роки постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2013 № 696	2013-2018	39 229 400,00 28 329 400,00
2	Державна цільова програма розвитку аеропортів на період до 2023 року постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 126	2016-2023	2 164 740,00 1 759 340,00
3	Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010-2019 роки постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2009 № 1390	2010-2019	Обсяги у Програмі на 2018 рік не визначено
Міністерство екології та природних ресурсів України			
4	Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року Закон України від 24.05.2012 № 4836-УІ	2013-2021	5 806 110,00 2 459 410,00
Міністерство молоді та спорту України			
5	Державна цільова соціальна програма "Молодь України" на 2016-2020 роки постанова Кабінету Міністрів України від	2016-2020	105 449,18 48 056,60

	18.02.2016 № 148		
6	Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 115	2017-2020	6 022 221,70 1 980 450,30
Міністерство оборони України			
7	Державна цільова оборонна програма будівництва кораблів класу "корвет" за проектом 58250 постанова Кабінету Міністрів України від 09.11.2011 № 1150	2011-2021	1 361 700,00 1 361 700,00
Міністерство освіти і науки України			
8	Державна цільова науково-технічна програма проведення досліджень в Антарктиці на 2011-2020 роки постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 1002	2011-2020	31 740,00 31 680,00
Міністерство охорони здоров'я України			
9	Загальнодержавна цільова соціальна програма протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки Закон України від 20.10.2014 № 1708-УІІ	2014-2018	1 284 058,48 1 133 964,71
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України			
10	Загальнодержавна цільова програма "Питна вода України" на 2011-2020 роки Закон України від 20.10.2011 № 3933-УІ	2011-2020	1 157 640,00 326 540,00
№ з/п	Назва державної цільової програми, номер та дата документу, яким затверджена	Строк виконання	Орієнтовний обсяг фінансування, передбачений програмою на 2018 рік, в т.ч. з Державного бюджету (тис. грн.)
Міністерство соціальної політики України			
11	Державна цільова програма "Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів" на період до 2020 року постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 № 706	2012-2020	2 021 910,00 2 021 910,00
Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України			
12	Державна цільова програма відновлення та розбудови миру у східних регіонах України постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1071	2017-2020	2 580 443,00 1 388 383,00
Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України			
13	Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки постанова Кабінету	2010-2020	400 000,00 400 000,00

	Міністрів України від 01.03.2010 № 243		
	Дніпропетровська обласна державна адміністрація		
14	Державна цільова програма радіаційного і соціального захисту населення м. Жовті Води на 2013-2022 роки постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2012 № 579	2013-2022	Обсяги у Програмі на 2018 рік не визначено
Усього			62 165 412,36
в т.ч. за рахунок Державного бюджету			41 240 834,61

Систематизувала автор на основі [1, 22, 47]

Розглянемо дані за обсягами фінансування державних цільових програм у 2018 році на рис 2.1.

Рис 2.1. Планові та фактичні показники виконання державних цільових програм у 2018 році

Узагальнено автором за [1, 47].

Наведені дані свідчать про невідповідність фактичних обсягів фінансування державних цільових програм запланованим, оскільки із запланованих 56,41 млн грн на фінансування державних програм фактично витрачено лише 18,71 млрд. грн., що становить тільки 33,16% від запланованої суми.

На рис 2.2. наведемо дані щодо розподілу обсягів фінансування державних цільових програм у 2018 році за спрямованістю.

Рис 2.2. Планові та фактичні показники обсягів фінансування державних цільових програм у 2018 році за спрямованістю
Узагальнено автором за [1, 47].

Дані наведені на рис 2.2. показують, що найбільш забезпеченою фінансовими ресурсами на виконання заходів цільових програм є соціальна сфера на фінансування якої витрачено 61,57% від загального фінансування цільових програм, на другому місці науково технічні програми, які фінансовано на 138% від запланованого обсягу, третє місце - екологічні програми, на які витрачено 28% від загального обсягу фінансування і виконано планове фінансування на 75%. Поряд з цим, економічні програми розвитку недофінансовано, оскільки планове фінансування виконано лише на 5%.

На рис 2.3. наведено планову та фактичні показники фінансування державних цільових програм за 2008-2018 роки.

Рис 2.3. Планова кількість ДЦП та обсяги фінансування за 2008-2018 роки
Узагальнено автором за [1, 47].

Наведені на рис 2.3. дані показують, що останніми роками (від 2016 року) обсяги фінансування ДЦП значно зменшились, що вірогідно надиктовано кризовими явищами в економіці країни, нестабільною політикою ситуацією і війною на сході нашої країни. З наведеної діаграми також видно, що загальна кількість ДЦП кожного року зменшується, зменшуються заплановані обсяги їх фінансування. А також кожного року має місце недофінансування цільових державних програм розвитку, що є вкрай негативною тенденцією.

На рис. 2.4. наведено дані щодо співвідношення планових та фактичних обсягів фінансування ДЦП за 2008-2018 роки.

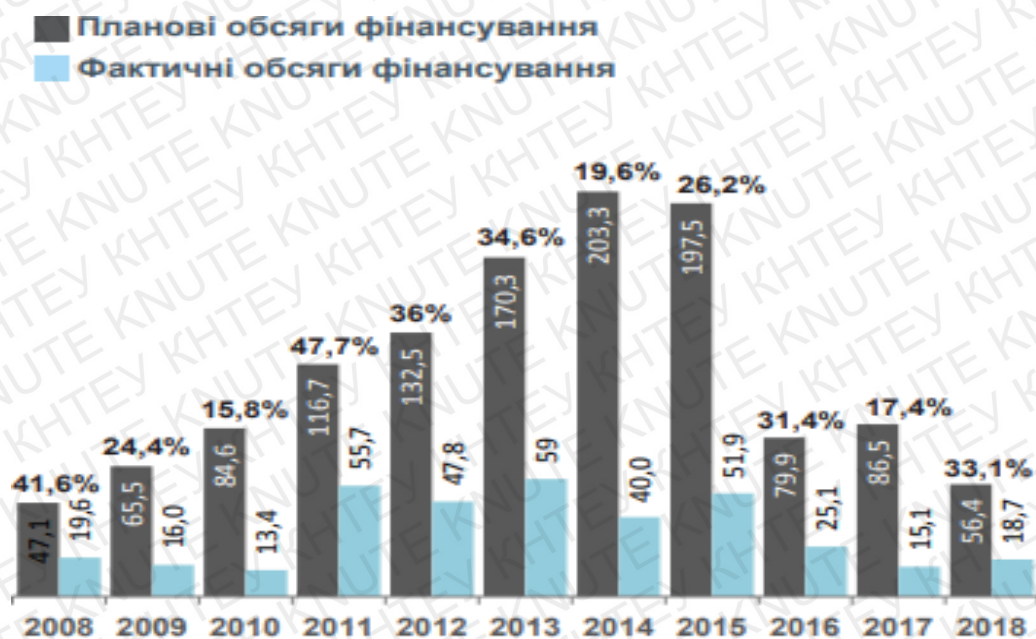

Рис 2.4. Співвідношення планових та фактичних обсягів фінансування ДЦП за 2008-2018 роки (млрд. грн. та %)

Узагальнено автором за [1,47].

Отже, з проведеного дослідження можемо зробити висновок, що державні цільові програми так і не стали дієвим та ефективним інструментом розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць. Вони виконують роль “формального документу з декларацією про наміри щось зробити”.

В рамках планування та використання коштів державного бюджету не дотримуються в повному обсязі принципи пріоритетності вирішення проблеми. Питання досягнення програмних цілей не є основним при розподіленні бюджетних коштів.

Прогнозні обсяги фінансових ресурсів програми, у тому числі коштів державного бюджету, не узгоджуються з реальними можливостями їх фінансування.

Всупереч вимогам програми не містять методики оцінки ефективності її виконання, що повинна бути розроблена державним замовником з урахуванням специфіки програми та кінцевих результатів [47].

З боку державних замовників має місце формальний підхід до виконання вимог чинного законодавства у сфері розроблення та виконання державних цільових програм.

Має місце незадовільне звітування державних замовників: недотримання строків подання, інформація подається не в повному обсязі та не за всіма виконавцями.

2.2. Державна програма доступного житла для внутрішньо-переміщених осіб

Внаслідок окупації Криму та проведення Операції Об'єднаних Сил на Донбасі, станом на 24 лютого 2020 року, в Єдиній інформаційній базі внутрішньо-переміщених осіб зареєстровано 1442940 переселенців. Переміщення здебільшого зумовлює втрату житла, притулку та майна. Без притулку внутрішньо переміщені особи зазнають впливу природних небезпек, піддаються ризикам для здоров'я та різноманітним злочинам, які надалі посилюють невпевненість, яка сповнює життя таких осіб та їхнє майбутнє. У цьому сенсі принцип 18 Керівних принципів ООН з питання переміщення акцентує увагу на правах внутрішньо-переміщених осіб на належний рівень життя.

Забезпечення постійним житлом внутрішньо переміщених осіб є одним із найбільш нагальних питань, які безпосередньо стосуються реалізації права на житло (оскільки втрачене внаслідок збройного конфлікту/окупації території), та є основним кроком в інтеграції переселенців до місцевих громад.

Виходячи з цієї тези, можна підкреслити важливість даної проблеми, оскільки частина зареєстрованих осіб втратили житло і Урядом розроблений механізм отримання доступного житла. Однак здійснення державної політики щодо забезпечення прав на житло для внутрішньо-переміщених

осіб, за понад 4 роки характеризується відсутністю стратегічного баченням щодо вирішення їх житлового питання.

Програма державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом та Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання державної підтримки для будівництва (придбання) доступного житла, зокрема внутрішньо переміщених осіб.

У 2016 році створено Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо-переміщених осіб, яке діяло на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 №376 “Деякі питання Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб”. У 2019 році цей орган виконавчої влади було реорганізовано відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2019 №829 “Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади”, та перейменований в Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. У травні 2020 року розроблено і опубліковано Положення про Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій. Згідно якого, основними завданнями Міністерства визначено формування і реалізацію державної політики з питань: тимчасово окупованих територій України та захисту прав населення, що на них проживає, кінцевою метою якої є відновлення на цих територіях конституційного ладу; відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно визнаного державного кордону України; відновлення та розбудови миру, розвитку тимчасово окупованих територій після їх реінтеграції та прилеглих до них територій.

Відповідно, до Закону України 20.10.2014 № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо-переміщених осіб» внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових

порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

В 2018 році був прийнятий Порядок надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом, затвердженого Постановою КМУ від 10 жовтня 2018 р. № 819 “Деякі питання забезпечення громадян доступним житлом”.

Порядок надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом, визначає механізм забезпечення громадян доступним житлом відповідно до статті 4 Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва».

Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми є Мінрегіон, одержувачами бюджетних коштів - Держмолодьжитло та його регіональні управління.

Так, відповідно до пункту 3 Порядку надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом здійснюється шляхом надання державної підтримки, яка полягає у сплаті державою, зокрема, 50 відсотків вартості будівництва (придбання) доступного житла та/або пільгового іпотечного житлового кредиту для осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

Вказана бюджетна програма фінансується за рахунок коштів державного бюджету, починаючи з 2017 року. У 2017 році з обсягом фінансування 30 млн. грн., у 2018 році – 100,0 млн. грн., у 2019 році – 400,0 млн. грн.

Забезпечення окремих категорій громадян, зокрема внутрішньо переміщених осіб, доступним житлом здійснюється шляхом надання одноразової безповоротної фінансової підтримки у розмірі 50 відсотків вартості нормативної площі доступного житла за рахунок коштів державного та/або місцевого бюджету, інші громадяни отримують 30 відсотків державної допомоги. Розмір державної підтримки розраховується

виходячи з нормативної площі житла (21 м² загальної площі житла на одну особу та додатково 10,5 м² на сім'ю).

В рамках вказаної програми у 2018 році Держмолодьжитлу, як одержувачу відповідних коштів, було спрямовано 100 відсотків передбачених коштів в держбюджеті, при цьому отримали державну підтримку для будівництва (придбання) доступного житла 237 сімей (597 громадян) у 22 областях та м. Києві на суму 85,2 млн.грн., з яких: внутрішньо переміщені особи (ВПО) - 171 одержувач на суму 68,5 млн.грн.

В 2019 році також було профінансовано відповідну бюджетну програму в повному обсязі, однак із 400 млн. грн. використано 346 874,754 тис. грн.. У 2019 році державну підтримку надано 877 одержувачам у 24 регіонах України, в тому числі: внутрішньо переміщені особи - 654 одержувачі на загальну суму 286 494,398 тис. грн.

Таким чином, можна підкреслити, що з 2017 року програма доступного житла реалізувалась мала великий попит серед внутрішньо переміщених осіб, але є певні проблеми.

Одержувачем коштів за цією програмою була Державна спеціалізована установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву», яка на офіційному сайті щорічно оприлюднювала звіти про роботу. Однак, Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (із змінами) фінансування на вказану бюджетну програму на жаль не було передбачено і питання залишилось не вирішеним.

2.3. Реалізація проекту «Тимчасове житло» для внутрішньо переміщених осіб

Для вирішення питання забезпечення житлом внутрішньо-переміщених осіб реалізується проект «Тимчасове житло». Відповідно до Керівних принципів з питання переміщення держави зобов'язані вживати

всіх необхідних заходів і доступних кроків для забезпечення «нормальних умов проживання» переміщених осіб.

У своїй практиці Європейський суд з прав людини зазначає, що «умови проживання» відповідно до Європейської Конвенції прав людини розглядаються як «інтерес, захищений правом». Сучасне суспільство вважає житло основною соціальною потребою, і регулювання цієї сфери не може бути повністю залишене на долю «сил ринку».

Державою визначено порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на вирішення, в тому числі, житлового питання переселенців. Однією і з таких опцій є тимчасове житло.

Важливо, що 70% вартості житла покривається державою через розпорядника – Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. Лише 30% від цієї суми має знайти місцева громада.

Цією можливістю вже скористались у Маріуполі, Лимані, Покровську, Слов'янську Донецької області, Попасній та Золотому Луганської області, Бердянську та Приморську Запорізької області, у Кривому Розі Дніпропетровської області. В бюджеті 2019 року на програму було закладено 34 млн грн., в бюджеті 2020 року 20 млрд.грн. Загальна сума виділених за 3 роки коштів з державного бюджету становить 85 млн грн.

Фонди тимчасового житла формуються органами місцевого самоврядування або у разі відсутності – відповідними військово-цивільними адміністраціями шляхом:

- будівництва нового житла;
- реконструкції наявних будинків та гуртожитків;
- переобладнання нежитлових приміщень на житлові;
- передачі житла в державну та комунальну власність;
- придбання житла;
- капітального ремонту об'єктів житлового фонду, зокрема об'єктів соціального призначення.

Наданні на тимчасове проживання приміщення не виключаються зі складу фонду житла, не підлягають приватизації обміну та поділу, наданню у піднаймання та не використовуються для вселення до них інших осіб.

Джерелами фінансування формування фондів крім державного та місцевого бюджетів можуть бути кошти міжнародних донорів, добровільні внески фізичних та юридичних осіб та інші джерела не заборонені законодавством.

Для участі у програмі, виконавчим органом відповідного органу місцевого самоврядування або військово-цивільними адміністраціями подається до Мінветеранів перелік об'єктів, заходів та видатки на які здійснюватимуться коштом субвенції. Пріоритетними критеріями розподілу субвенції є ціна за 1 км. метр на придбання, будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів житлового фонду комунальної власності та кількість внутрішньо переміщених осіб, яким буде надане таке житло.

Переселенцю та членам його сім'ї безоплатно надається тимчасове житло за місцем фактичного проживання або перебування у межах території, де вони впродовж року перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи. Тимчасове житло безоплатно надається внутрішньо переміщеним особам та членам їх сімей на строк до одного року з можливістю продовження на наступний термін.

Основною умовою взяття на облік та надання тимчасового житла є відсутність у власності житлового приміщення або частини житлового приміщення, придатного для проживання на підконтрольній території України. В разі наявності житла на підконтрольній території України, яке було зруйновано або стало непридатним для проживання внаслідок збройної агресії Російської Федерації, таке підтверджується актом обстеження технічного стану житлового приміщення (будинку, квартири) складеного відповідною комісією.

Для взяття на облік до Центру надання адміністративних послуг органів місцевого самоврядування, де особа перебуває на обліку як переселенець впродовж року подається заява встановленої форми.

До заяви додають наступні документи:

- копія документа, що посвідчує особу заявника та підтверджує громадянство України;
- копії довідок внутрішньо переміщеної особи про взяття на облік всіх членів сім'ї;
- акт обстеження технічного стану житлового приміщення (будинку, квартири) за умови наявності;
- копії документів, що підтверджують родинні відносини членів сім'ї і заявника (свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб та ін.);
- довідки про доходи всіх членів сім'ї за попередні 6 місяців;
- копія ідентифікаційного номера заявника;
- копії документів, що підтверджують підстави пріоритетності в наданні тимчасового житла.

За результатом видається опис документів та заводиться облікова справа, якій присвоюється номер, за яким здійснюється її ідентифікація.

Перебування на обліку за тимчасовим житлом не може бути підставою для відмови у взятті на інший житловий облік, такий як соціальний квартирний облік, облік осіб, які потребують поліпшення житлових умов, облік осіб, які мають право на отримання житла (пільгових кредитів на будівництво і придбання житла) за державними житловими програмами для окремих категорій осіб, визначених законодавством, інші види обліку для отримання житла.

Рішення про взяття на облік або відмову у взятті на облік приймають житлові комісії органів місцевого самоврядування або військово-цивільні адміністрації протягом 10 днів з дня затвердження рішення комісією.

Основним завданням утвореної органом місцевого самоврядування або військово-цивільної адміністрації житлової комісії є:

- розгляд заяв про взяття на облік;
- перевірка підстав про взяття на облік;
- прийняття рішення про взяття на облік та подання його на затвердження уповноваженому органу;
- розподіл та надання житлових приміщень.

Не пізніше 7 робочих днів з дня прийняття рішення про взяття на облік або про відмову про взяття на облік орган місцевого самоврядування або військово-цивільні адміністрації надсилає поштовим відправленням повідомлення із зазначенням дати взяття на облік, дати і номеру рішення або підстави для відмови у взятті на облік.

Питання допомоги місцевій владі щодо забезпеченням житлом переселенців досліджувалося Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб з представниками багатьох громад, що прийняли ВПО по всій території України. До прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України». бюджетна програма щодо такого співфінансування діяла у співвідношенні 50/50, тобто розмір співфінансування відповідних заходів з місцевого бюджету зменшився з 50 до 30%.

Завдяки прийнятим змінам відкрилася можливість участі більшої кількості громад у цій програмі, що в свою чергу допоможе забезпечити внутрішньо переміщених осіб житлом для тимчасового проживання.

Однак, основний посил у питанні житла і надалі залишається в необхідності розробки, запровадження довгострокових програм з довгостроковим державним та зі залученням «донорського» фінансування. Не менш важливою є і робота на місцях – самих переселенців та місцевої влади, адже оцінка (комплексна та детальна) може бути лише там.

Розділ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ В ПИТАННЯХ РОЗРОБКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ

3.1. Оцінювання та моніторинг державних програм розвитку в Україні

Дослідження нормативно-правової бази та її практичної імплементації дозволило дійти висновків, що існуюча методологія спрямована на оцінку результативності, а не ефективності реалізації державних програм. Різниця між даними підходами є принциповою. Якщо результативність – це ступінь реалізації запланованої діяльності і досягнення запланованих показників, то ефективність – це міра відповідності витрат одержаним результатам. Аналіз результативності має іншу спрямованість, використовуючи для цього специфічний перелік індикаторів (показників), які не можуть одночасно використовуватись для оцінки ефективності через різну природу цілей процесу оцінки. Як результат, оцінка ефективності якщо і здійснюється, то досить не часто та для окремо взятої програми і проводиться відповідно до бачення конкретного замовника державної програми, а отже, є виключно суб'єктивною та непрозорою. Це пояснює вкрай низьку результативність бюджетних видатків, відсутність зв'язку між обсягами витрат і фактичним ефектом з позиції тих чи інших показників, що характеризують в нашому випадку соціальну сферу. Таким чином, безперечною, на нашу думку, є необхідність вдосконалення існуючих методичних підходів до оцінки ефективності реалізації державних цільових програм в соціальній сфері. Тобто нами пропонується до існуючого аналізу результативності додати й аналіз ефективності, що присутній, як показало проведене дослідження, Використовуючи такий підхід, можна поєднати переваги оцінки результативності, проконтролювавши адекватність тих чи інших бюджетних рішень за перевагами оцінки ефективності, що дозволить спрямовувати

бюджетні кошти на потреби, задоволення яких сприятиме одержанню максимальної корисності для суспільства.

Принциповим питанням є вибір системи ваг, оскільки від цього залежатиме отриманий результат. З цією метою пропонуємо використовувати метод ранжування. Сутність методу полягає в тому, що максимальна вага надається показнику з максимальним рангом. Ранжування проводиться шляхом сортування отриманих значень за спаданням їх значень, тобто, м йдеться про те, що показник з мінімальним рівнем бюджетних витрат на 1% приросту матиме найбільший ранг, а, отже, і максимальну вагу, відповідно, найгірший показник матиме ранг 1 і мінімальну вагу 1 [46].

Ключовим аспектом розробленого алгоритму є розрахунок коефіцієнтів ефективності бюджетних витрат, що відображають зв'язок між обсягом витрачених бюджетних коштів та ефектом за обраним показником. Необхідним також є визначення оптимального значення, тобто того значення коефіцієнта ефективності, яке буде виступати як база порівняння при оцінці ефективності державної програми за конкретним показником.

Для підвищення рівня адекватності запропонованих підходів, очевидно, що значення слід розраховувати для декількох періодів.

Вибір орієнтирного значення може здійснюватися за одним із таких підходів:

- обирається найкраще значення – аргументація в такому випадку така: дане значення є принципово досяжним, тому оцінку ефективності державної програми варто здійснювати на базі максимально можливого результату;
- розраховується середньоарифметичне значення – усереднене значення показника за кілька періодів дає нам типові значення коефіцієнта за конкретним показником. Головною проблемою такого підходу є те, що він не враховує поточних тенденцій, тобто значення показника за останній період має однаковий вплив на підсумковий результат порівняно з його значенням декілька періодів тому;

- розраховується середньозважене – даний варіант є, свого роду, компромісним до попередніх двох, оскільки, з одного боку, буде характеризувати типову ситуацію за показником, а не екстремальне його значення, а, з іншого, – за рахунок вибору системи ваг буде коригувати середнє значення у бік його наближення до найкращого результату.

Аналіз наведених підходів дозволив дійти висновку, що з позиції цілей даного дослідження оптимальним буде третій варіант – розрахунок середньозваженого, оскільки таким чином у нас з'являється принципова можливість не лише працювати з типовим значенням по сукупності, що, у свою чергу, дає можливість врахувати часового фактора (не завжди ефект від проведених витрат проявляється у періоді, коли вони були здійснені, він може проявитись у наступному періоді чи навіть пізніше).

Як показує досвід, існує потреба оцінювати результати виконання кожної цільової програми, а також ефективність використання ресурсів, необхідних для виконання програми. Моніторинг і оцінка цільових програм включають порівняння результатів і витрат на їх досягнення, аналіз тривалості їх виконання, необхідності й відповідності цих програм вимогам часу.

Водночас використання системи ваг дозволить орієнтуватись на найкращі показники, що наближає нас до сутності запропонованих новацій – точкою відліку має бути повне розкриття потенціалу бюджетних витрат.

На ефективність реалізації державної програми, впливає цілий ряд показників розвитку, окрім бюджетних витрат, факторів. Це обумовлює необхідність урахування впливу факторів, що, з одного боку, не пов'язані з обсягами бюджетних витрат, а, з іншого, безпосередньо впливають на той чи інший показник розвитку соціальної сфери.

Тобто зростання того чи іншого показника (або його падіння) насправді могло бути обумовлене не змінами обсягів бюджетних витрат, а впливом інших факторів. Таким чином, на даному етапі цей вплив враховується

шляхом визначення поправочних коефіцієнтів для кожного з аналізованих показників розвитку соціальної сфери.

Оскільки оцінка величини впливу того чи іншого фактора на певний показник є досить складною професійною задачею, вважаємо, що вони мають визначатись розпорядниками бюджетних коштів на базі аналізу експертних оцінок. Причому вибір в обов'язковому порядку має бути підкріплений відповідними розрахунками. Крім того, орган, що відповідальний за бюджетний контроль, повинен ці розрахунки перевіряти.

Наприклад, шляхом залучення власних експертів і проведення відповідної експертизи. Четвертий етап передбачає проведення оцінки фактичної ефективності державної програми, яку пропонується здійснювати в такій послідовності:

Проведення оцінки фактичної ефективності державної програми, яку пропонується здійснювати в такій послідовності передбачає ряд етапів, які наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Основні етапи проведення оцінки фактичної ефективності державної програми

Етапи проведення оцінки	Зміст заходів
Перший	Розрахунок коефіцієнтів ефективності за результатами реалізації державної програми
Другий	Визначення співвідношення коефіцієнта ефективності за результатами реалізації державної програми до оптимального значення
Третій	Проведення бінарної оцінки за результатами попереднього аналізу. У загальному випадку трактувати отримане значення бінарної оцінки за конкретним показником можна з позиції чіткої логіки
Четвертий	Програма виявилась ефективною з позиції конкретного показника, тоді розрахунок проводиться на гривню додаткових бюджетних у розвитку тієї чи іншої складової соціальної сфери

	Програма виявилась неефективною – на гривню додаткових бюджетних витрат припадав менший за потенційний, ефект з точки зору розвитку тієї чи іншої складової соціальної сфери
П'ятий	Контроль за реалізацією заходів, які передбачені планом, регулювання їх виконання

Узагальнено автором на основі [46].

Наведені етапи є узагальнюючими та можуть доповнюватися для різних органів державної влади, залежно від специфіки їх діяльності. Проведення аналізу системи організації праці дає можливість визначити основні переваги оцінювання реалізації державних програм.

Заключний етап передбачає формулювання загального підсумкового висновку щодо ефективності реалізації бюджетної програми. Для цього пропонується розраховувати інтегральний показник ефективності реалізації державної програми. Отримане значення дає нам числову оцінку рівня ефективності програми. Тобто не лише загальний висновок, що програма ефективна чи неефективна, а й конкретне значення рівня її ефективності в цілому. Перевагою розробленого науково-методичного підходу щодо оцінки ефективності реалізації державної програми є можливість оцінити причини загальної неефективності (якщо така, звичайно, мала місце) шляхом аналізу рівня ефективності за конкретними показниками. Це, у свою чергу, дозволить формувати більш адекватні висновки як за фактом реалізації державної програми, так і за тими аспектами її реалізації, що були найбільш проблемними. Така інформація є необхідною для прийняття майбутніх рішень та розробки нових державних програм в даній сфері.

Основною проблемою аудиту ефективності діяльності державних установ і органів публічної влади є відсутність критеріїв, за якими оцінюють результативність та ефективність реалізації цільової програми. Через відсутність чіткого зв'язку між виділеними обсягами фінансування й досягнутими результатами суб'єкти контролю не мають можливості перевірити, чи сповна виділені кошти було використано для отримання

необхідних суспільству результатів. Для здійснення перевірок ефективності бюджетних витрат потрібно відповідне нормативно-методичне забезпечення, що стосується питань складання програм перевірок; визначення видів оцінок ефективного використання державних коштів; єдиних критеріїв, що дають змогу оцінювати ефективність витрачання цільових коштів; технології підготовки і узгодження остаточних документів звітності по результатам державних програм.

Показники ефективності визначаються як співвідношення числа наданих послуг (вироблених товарів, виконаних робіт) до їх вартості у грошовому чи людському вимірі (витрати ресурсу на одиницю показника продукту). Зокрема, це витрати на одну дитину, учня, студента на рік; витрати на одного хворого на день або період лікування; витрати на одного працівника; витрати на проведення заходів та/або виконання програм.

Критерій ефективності витрат на виконання цільової програми можна подати у вигляді:

$$E = R/T,$$

де: E – показник ефективності реалізації цільової програми; R – результати від виконання цільової програми; T – витрати, необхідні на виконання цільової програми.

Отже, підвищення ефективності бюджетних програм може здійснюватися двома основними способами: – по-перше, шляхом зниження (економії) запланованої суми коштів. У цьому випадку найефективнішим може бути варіант витрачання бюджетних коштів, за якого мінімізуються витрати на досягнення заздалегідь визначеного результату, тобто мають дотримуватися такі умови:

$R=const, T \rightarrow min.$ – по-друге, підвищення ефективності виконання цільової програми може базуватися на такій умові: $R=max, T=const.$

Потреба у використанні цих способів підвищення ефективності виконання державних програм зростає при переході від моделі «управління за витратами» до моделі «управління за результатами» [10, С. 30–39].

Залежно від того, які витрати, й, особливо, результати беруться до уваги, можна відповідно оцінювати економічну, соціальну й виробничу ефективність. Запропонована класифікація ефективності є лише прикладом і потребує уточнення залежно від поставлених цілей щодо реалізації конкретної цільової програми. Отже, ефективність цільової програми може оцінюватися на рівнях:

- оцінки програмної реалізації;
- оцінки діяльності головних розпорядників цільових коштів.

Оцінка на рівні реалізації цільової програми здійснюється шляхом порівняння запланованих і фактичних показників. Відповідно аналітичні розрахунки й подальші висновки можуть готуватися виключно на основі відстеження динаміки зміни цих показників, що потребує налагодження чіткої системи моніторингу за даними індикаторами.

Розрахунок узагальнюючого показника результативності цільової програми, який визначається як добуток коефіцієнтів результативності по зазначених групах. Кожний коефіцієнт визначається як частка від ділення фактичних обсягів на планові. За величиною узагальнюючого показника ефективності програми прийнято поділяти на класи:

- з високим рівнем результативності ($K > 1$),
- із прийнятим ($0,8 \leq K \leq 1$), та низьким рівнем ($K < 0,8$) [22, с. 298].

Механізм визначення результативності та оцінювання ефективності реалізації цільових програми є необхідним і дієвим інструментом контролю процесу її реалізації. Використання системи цих показників як основи для звітності органів публічної влади забезпечить прозорість процесу та обумовить персональну відповідальність посадових осіб центральних органів виконавчої влади.

Аналіз оцінювання державних програм дозволяє не лише кількісно оцінити рівень ефективності тієї чи іншої бюджетної програми, але й виявити проблеми, що виникають у процесі її реалізації. Зважаючи на їх універсальність, вони можуть застосовуватись не лише для моніторингу та

оцінки ефективності реалізації державної цільової програми на окремих її етапах, а і для оцінки підсумкової ефективності реалізації державної програми. Актуальним є питання вибору вхідних показників для оцінки ефективності державних програм та впровадження науково-методичних підходів у систему оцінки реалізації державних програм.

3.2. Закордонний досвід оцінювання реалізації державних програм та можливості його застосування в Україні

У кожній державі наявні специфічні підходи до формування системи оцінювання управлінської діяльності у сфері регіонального розвитку, зокрема відповідних програмних документів. Зауважимо, що в будь-якому разі їх зміст залежить від специфіки адміністративно-територіального поділу, змісту регіональної політики держави, поширених підходів до оцінювання управлінської діяльності взагалі, можливості за допомогою інструменту оцінювання залучити додаткові джерела ресурсів для реалізації програм. У країнах ЄС програми регіонального розвитку, які реалізуються на рівні регіонів, за змістом і структурою узгоджені з пріоритетами державної політики.

Наприклад, у Польщі зі вступом до ЄС на регіональному рівні почали запроваджувати вимоги щодо циклу формування та реалізації урядових програм, які визначаються засадами використання структурних фондів ЄС, зокрема й запровадження системи моніторингу програм аж до рівня моніторингу реалізації проектів і заходів; формування в складі керівних органів програм структурних одиниць, відповідальних за моніторинг їх реалізації. Для оцінки програм почали використовувати елементи зовнішнього оцінювання, залучаючи зовнішніх експертів або ж формуючи на певний час структури «ad hoc» [11].

Моніторинг програмних документів здійснюється за показниками досягнення цілей. У бюджеті програм визначають значні кошти для ресурсного забезпечення моніторингу та оцінювання їх реалізації.

Вимірювання виконання, зокрема моніторинг і оцінювання програм, у багатьох західних країнах є частиною так званого «результативного управління» (Results Based Management), яке загалом складається з шести окремих компонентів:

- участь зацікавлених сторін (stakeholders);
- визначення очікуваних результатів;
- вибір показників результативності й ефективності діяльності;
- збір даних про результативність і ефективність діяльності та складання відповідних звітів про проведення оцінювання [9].

Результативне управління передбачає об'єднання цих компонентів у програмному циклі від планування й оцінювання [8]. Забезпечення циклу результативного управління й, зокрема, вимірювання виконання, потребує певного рівня інституційної спроможності. Можна вважати, що складниками інституційної спроможності в проведенні моніторингу та оцінювання програм і стратегій регіонального розвитку є такі:

- існування інституційної системи оцінювання урядової діяльності та програм;
- підготовлені кадри державних службовців і професійних оцінювачів;
- мережа незалежних агентств чи експертів з питань оцінювання;
- належне методологічне й технічне забезпечення державної системи статистики;
- організаційна культура органів влади;
- позитивний досвід неурядового середовища [9].

Найсучаснішою тенденцією в оцінюванні управлінської діяльності є використання різних інструментів залучення громадськості до процесу

оцінювання чи принаймні пошук якнайбільшої кількості способів оприлюднення результатів цього процесу.

В Канаді відповідальність за економічний розвиток регіонів поділена між федеральним урядом та урядами провінцій. Федеральний уряд як основний інструмент використовує створення та підтримку діяльності потужних, за ресурсами й територією охоплення, агентств регіонального розвитку.

Агентства як структури, що підконтрольні федеральному урядові, своєю чергою, для оцінювання впроваджуваних програм використовують нормативні документи, розроблені Радою казначейства Канади.

Відповідно до федеральної нормативно-правової бази агентства регіонального розвитку зобов'язані:

- розробити плани оцінювання діяльності та програм;
- сформувати необхідну ресурсну базу для здійснення оцінювання, а саме: належні кошти, підбір персоналу та розроблення процедури оцінювання;
- забезпечити доступ представників Секретаріату Ради казначейства до планів оцінювання та звітів про його результати [22].

Агентства об'єктивно зацікавлені в здійсненні оцінки програм, що їх виконують на певній території, оскільки лише використовуючи її результати, зможуть претендувати в наступному програмовому періоді уряду на поновлення чи збільшення фінансування. Оцінювання передбачає передусім порушення та подальший пошук відповідей на базові питання щодо результативності та ефективності програми.

Наприклад, оцінка діяльності Атлантичного інноваційного фонду – програми Агентства можливостей Атлантичної Канади (Atlantic Canada Opportunities Agency) – мала на меті охопити три ключові питання:

1. Релевантність – Чи є діяльність Фонду доброю моделлю? Чи відповідає вона потребам регіонального проголошеним пріоритетам регіонального розвитку?

2. Впровадження – Чи діяльність Фонду добре спроектована й наскільки успішна її реалізація?

3. Результативність витрат / успішність – Якими є досягнуті наслідки діяльності Фонду (та ймовірні майбутні наслідки) і як вони співвідносяться з проголошеними цілями? [22]

Для проведення оцінювання агентства можуть використовувати внутрішні ресурси (власні структури для оцінювання та додатковий персонал), залучати за потреби зовнішніх консультантів чи приватні агентства.

Водночас досвід розвинутих країн, наприклад Канади, держав, які стали членами ЄС, може бути основою для критичної оцінки стану інституційної спроможності урядових структур в Україні. Як показують дослідження українських фахівців з питань державного управління [9], органам влади в Україні притаманний ряд специфічних характеристик.

Насамперед ці структури діють суто як адміністративні організації, тобто цілі їх співробітників не пов'язані з цілями органу влади. Основою функціонування органів влади є чіткий адміністративний розпорядок, ієрархічна структура відповідальності, неухильне виконання посадових інструкцій та дія принципу одноосібного керівництва. Адміністративний стиль управління переважає у відносинах керівників і підлеглих, водночас перші здебільшого чітко дотримуються всіх вказівок та розпоряджень, що надходять «згори».

Такі риси організаційної культури органів влади не надто сприятливі для запровадження сучасних підходів до організації моніторингу й оцінювання реалізації програм регіонального розвитку, оскільки працівники органів влади повинні мати мотивацію стосовно отримання об'єктивної інформації про виконання програм, розроблення яких вони координували й

за успішне виконання яких несуть відповідальність. Також персонал повинен бути зацікавлений в уточненні цілей і завдань, переорієнтації програми на досягнення реалістичних результатів. Програми, а тим більше стратегії розвитку, вимагають залучення представників різних суспільних секторів до їх розроблення та впровадження, а така прозорість і культура партнерства поки що не притаманна більшості урядових структур [33].

Отже, можна зробити висновок, що в Україні поки що немає чіткої інституційної системи моніторингу та оцінювання результатів урядової діяльності, зокрема реалізації програмних документів. Наявні повноваження різних управлінських структур на національному рівні спрямовані на контроль за здійсненням заходів, аудит фінансових показників управлінської діяльності органів влади, моніторинг соціально-економічного розвитку території країни.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі досліджено актуальні питання реалізації державних проектів і програм. Отримані в процесі дослідження результати підтверджують досягнення мети відповідно до виділених основних завдань, надають можливість зробити наступні висновки:

1. Визначено сутність державних проектів та програм, їх класифікацію та особливості. Отже, державна програма розвитку – це комплексна система цільових завдань і планованих державою ефективних шляхів і засобів досягнення поставлених цілей, термінів виконання цих завдань, їх виконавців і джерел фінансування; це адресний документ, у якому передбачається комплекс взаємопов'язаних з ресурсами, виконавцями й термінами здійснення заходів, які належать до різних сфер діяльності. Державна цільова програма являє законодавчо закріплений план дій органів державної влади, який передбачає здійснення управлінської діяльності, спрямованої на досягнення поставлених цілей державної політики в тій чи іншій сфері суспільного життя.

Статус, зміст і процес розробки цільових проектів і програм визначається відповідними нормативно-правовими актами. У цьому процесі беруть участь органи виконавчої та законодавчої влади, а також наукові установи й громадські організації.

2. Досліджено сучасні підходи до розробки державних програм розвитку. Розробка державної програми передбачає визначення переліку та змісту заходів, їх взаємне узгодження по термінах реалізації, розподіл ресурсів. Заходи охоплюють, як правило, не тільки безпосередньо сферу виробництва, яка передбачається програмою, освоєння технології, а й споріднені галузі виробництва предметів і знарядь праці, необхідних для випуску програмної продукції, а також суміжну сферу виробничого і невиробничого споживання цільового продукту. Для кожної програми перелік таких заходів є специфічним і залежить від змісту програм, термінів її реалізації, рівня програмування.

3. Розглянуто питання моніторингу та оцінювання реалізації державних проектів та програм. Моніторинг та оцінювання державних програм за своєю сутністю є оцінюванням досягнень на шляху до запланованих результатів та висновки за результатами оцінки урядових програм і політик. Вони покликані сприяти покращенню результатів роботи уряду та прийняттю ефективних рішень в управлінні країною. При розробці програми порівнюються різні варіанти співвідношення очікуваного ефекту від заходів програми з очікуваними витратами на реалізацію програми. Водночас, на етапі реалізації програми зіставляються досягнуті результати дій програми з очікуваними.

Ефективність реалізації державних програм пропонується оцінювати за допомогою таких видів оцінок: оцінка ступеня покращання ситуації, на зміну якої була спрямована програма; оцінка вартості приросту капіталу завдяки покращанню ситуації; оцінка ступеню досягнення програмних цілей; оцінка співвідношення результатів та витрат; оцінка непрямих соціальних та економічних наслідків програми; оцінка суб'єктивної думки осіб, які користуються програмою.

Оцінка ефективності державних програм є одним із найбільш проблемних питань з точки зору застосування соціально-економічного програмування для вирішення складних задач зі зростання добробуту населення. Це обумовлено тим, що державні програми, як правило, спрямовані на вирішення слабко структурованих проблем, і майже ніколи не дають економічного ефекту з традиційної точки зору.

4. В Україні немає чіткої інституційної системи, яка визначає: завдання моніторингу та оцінювання програмних документів у сфері регіонального розвитку; повноваження, відповідальність, підзвітність різних управлінських структур щодо моніторингу та оцінювання програм, формування спеціалізованих міжвідомчих інститутів; елементи процесу здійснення моніторингу та оцінювання; процедуру залучення до оцінювання

зовнішніх ресурсів (експертів, агентств); оприлюднення результатів моніторингу та оцінювання.

Нажаль в нашій країні державні цільові програми так і не стали дієвим та ефективним інструментом розв'язання найважливіших проблем розвитку держави. Вони виконують роль формального документу з декларацією про наміри щось зробити. В рамках планування та використання коштів державного бюджету не дотримуються в повному обсязі принципи пріоритетності вирішення проблеми. Питання досягнення програмних цілей не є основним при розподіленні бюджетних коштів.

Прогнозні обсяги фінансових ресурсів програми, у тому числі коштів державного бюджету, не узгоджуються з реальними можливостями їх фінансування. Всупереч вимогам програми не містять методики оцінки ефективності її виконання, що повинна бути розроблена державним замовником з урахуванням специфіки програми та кінцевих результатів.

З боку державних замовників має місце формальний підхід до виконання вимог чинного законодавства у сфері розроблення та виконання державних цільових програм. Має місце незадовільне звітування державних замовників: недотримання строків подання, інформація подається не в повному обсязі та не за всіма виконавцями.

5. Досліджено та узагальнено питання реалізації проекту «Житло для внутрішньо переміщених осіб. Збройний конфлікт на сході України, втрата контролю над частинами Донецької та Луганської областей, значні обсяги руйнувань внаслідок військового конфлікту житлового фонду, соціальної інфраструктури та систем життєзабезпечення, втрата населенням житла і майна, проблеми із забезпеченням необхідними комунальними послугами. Таким чином, можна підкреслити, що підтримка та захист державою внутрішньо переміщених осіб вкрай необхідні. Програма доступного житла мала великий попит серед внутрішньо переміщених осіб, але є певні проблеми.

Одержувачем коштів за цією програмою була Державна спеціалізована установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву», яка на офіційному сайті щорічно оприлюднювала звіти про роботу. Однак, Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (із змінами) фінансування на вказану бюджетну програму нажалі не було передбачено і питання залишилось не вирішеним.

Питання допомоги місцевій владі щодо забезпеченням житлом переселенців досліджувалося Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб з представниками багатьох громад, що прийняли ВПО по всій території України. До прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України». бюджетна програма щодо такого співфінансування діяла у співвідношенні 50/50, тобто розмір співфінансування відповідних заходів з місцевого бюджету зменшився з 50 до 30%.

Завдяки прийнятим змінам відкрилася можливість участі більшої кількості громад у цій програмі, що в свою чергу допоможе забезпечити внутрішньо переміщених осіб житлом для тимчасового проживання.

Однак, основний посил у питанні житла і надалі залишається в необхідності розробки, запровадження довгострокових програм з довгостроковим державним та зі залученням «донорського» фінансування. Не менш важливою є і робота на місцях – самих переселенців та місцевої влади, адже оцінка (комплексна та детальна) може бути лише там.

6. Проаналізовано закордонний досвід оцінювання реалізації державних програм та можливості його застосування в Україні. Як свідчить досвід зарубіжних країн, система моніторингу та оцінювання є складовою частиною існування державного й наднаціонального (у випадку – ЄС) менеджменту реалізації публічних програм. У випадку стратегій і програм у

розвинутих країн світу нормативно-правова база передбачає здійснення моніторингу досягнення цілей програм і оцінку їх на цій основі.

Запровадження нової системи моніторингу розвитку та оцінювання регіональних стратегій і програм – необхідний крок для України в контексті її євроінтеграційної стратегії. Запровадження стандартів ЄС щодо структури програмних документів сприятиме поширенню європейської практики управління, підготує органи влади різного рівня в Україні до вимог щодо використання цільових коштів Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітичний огляд регіональних програм щодо забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб [Електронний ресурс] // БФ "Право на захист". – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://vpl.com.ua/wp-content/uploads/2018/11/UA_IDPs_housing-programs_review.pdf.
2. Абрамов Л. К. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації: навчальний посібник / Л. К. Абрамов, Т. В. Азарова. – Кіровоград: ІСКМ, 2010. – 100 с.
3. Агєєв Д. О. Особливості державних цільових програм як інструменту розвитку економіки та їх класифікація / Д. О. Агєєв // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 3 (7). – С. 155–161.
4. Англєрид Т., Андерсен А., Артим І. О., Кальєуранд Р., Дєгтяр А. К. Оцїнювання державних політик та програм: Мєтодичні вказівки до вступного курсу з оцїнювання – теорія і практика: Посіб. для викладачів з освітньо-проф. програми підготовки магістрів держ. управління / Національна академія держ. управління при Президентові України. — К.: Всеуви́то, 2003, – 152 с.
5. Асланян Г. Державні цільові програми як бюджетний інструмент інвестування в соціально-економічний розвиток / Г. Асланян // Парламент: часопис. – 2005. – № 7. – С. 2–5.
6. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: Учебник / Г. В. Атаманчук. – М.: Омега_Л, 2010. – 525 с.
7. Бєсєдін В. Ф. Прогнозування і розробка програм: метод. посібник / В. Ф. Бєсєдін та ін.; за ред В. Ф. Бєсєдіна. – К.: Науковий світ, 2000. – 468 с.
8. Вайс К. Оцїнювання: Мєтоди дослідження програм та політики / Керол Г. Вайс ; [пер. з англ. Р. Ткачука та М. Корчинського ; наук. ред. пер. О. Кілієвич]. – К. : Основи, 2000. – 671 с.
9. Вєдунг Е. Оцїнювання державної політики і програм : пер. з англ. / Е. Вєдунг. - К.: Всеуви́то, 2003. - 350 с.

10. Галайко Н. В. Зарубіжний досвід державного програмування соціально-економічного розвитку та можливості його адаптації до вітчизняних умов / Н. В. Галайко, Х. І. Цвайг // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. – Вип. 1, 2016. С. 285-295.
11. Галайко Н. В. Науково-теоретичні аспекти сутності поняття "державна цільова програма". Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ: зб. наук. пр. - Львів. серія економічна, Вип. 1. - 2014 - С. 147-157.
12. Галайко Н. В. Підходи щодо оцінки виконання результативних показників та ефективності реалізації державних цільових програм / Н. В. Галайко // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. - 2012. - Вип. 6. - С. 356-358. Електронний ресурс - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkpnuen_2012_6_93.
13. Геєць В.М. Державні цільові програми та упорядкування програмного процесу в бюджетній сфері/ ред. В.М. Геєць.- К., 2008. - 383 с.
14. Гринів Л.С. Регіональні цільові програми: Навчальний посібник. – Львів, 2010. – 156 с.
15. Деякі питання оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 79. Офіційний вісник України. 2015 р., № 20 стор. 25, стаття 552.
16. Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 р. № 365. Офіційний вісник України 2016 р., № 47, стор. 213, стаття 1702
17. Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1045. Офіційний вісник України 2017 р., № 4, стор. 517, стаття 148

18. Жуковський А. І. Розробка, реалізація та оцінка регіональних цільових програм (на основі канадського досвіду): навч.-метод. посібник / А. І. Жуковський, С. В. Васильєв, Д. С. Штрейс. – М., 2006. – 175 с.
19. Журавка Ф. О. Оцінка ефективності реалізації державних цільових програм у соціальній сфері / Ф. О. Журавка, Н. В. Овчарова // Бізнес Інформ. - 2014. - № 6. - С. 202-206. Електронний ресурс - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_6_35
20. Кизим М. О. Теорія та практика оцінки пріоритетності та результативності державних цільових програм в Україні / М. О. Кизим, Г. М. Феденко // Бізнесінформ. – 2012. – № 12. – С. 6–13.
21. Корнієвський С. Удосконалення системи оцінювання регіональних програм у контексті євроінтеграції України / С. Корнієвський // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2018. - Вип. 3. - С. 164-170. Електронний ресурс – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2013_3_21
22. Кузнєцова А. Я. Джерела фінансування державних цільових програм: поняття та класифікація / Кузнєцова А. Я., Гетьман Є. М. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. – Вип. 1 (24). – С. 298–304.
23. Лендшел М. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / Лендшел М., Винницький Б., Ратейчак Ю. - К. : К.І.С., 2007. - 120 с.
24. Любенко А. М. Моніторинг та оцінка результатів в державних програм з використанням стандартизованих контрольних заходів / А. М. Любенко // Незалежний аудитор. - 2014. - № 8. - С. 47-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Na_2014_8_10
25. Макарова О. В. Державні соціальні програми: теоретичні аспекти, методика розробки та оцінки: Монографія. - К.: Ліра-К, 2004. - 328 с.

26. Мних Є.В. Державний фінансовий аудит: методологія і організація: монографія / Є.В. Мних, М.О. Никонович, Н.С. Барабаш та ін.; за ред. Є.В. Мниха. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 319 с.
27. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / Лендшел М., Винницький Б., Ратейчак Ю., – К.: В-во «К.І.С.», 2007. – 120 с.
28. Щетилова Т. В. Оцінка ефективності як необхідний етап здійснення результативних бюджетних програм / Т. В. Щетилова // Научные труды ДонНТУ. Серия: жономическая. Випуск 75. – С. 149 – 153.
29. Пашинська В. В. Правове регулювання фінансування державних цільових програм: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Пашинська Вікторія Вікторівна. – К. : Нац. авіац. ун-т, 2015. – 20 с.
30. Плєскач В.Л., Желябовський Ю.Г. Сучасні підходи щодо фінансового регулювання механізму реалізації регіональних цільових програм / В.Л.Плєскач, Ю.Г.Желябовський // Фінанси України. – 2009. – №1. – С.58–72.
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2017 р. №769 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України».
32. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України».
33. Попович О. С. Проблеми підвищення ефективності державних цільових програм / О. С. Попович, Т. М. Велентейчик // Наука та наукознавство. – 2009. – № 2. – С. 38–47.

34. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / Лендбел М., Винницький Б., Ратейчак Ю., Санжаровський І. За ред. Санжаровського І., Полянського Ю. – К.: К.І.С., 2007. – 80 с.

35. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII. Голос України. 2014. 21 листопада № 225

36. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 № 5492-VI. Голос України. 2012. 5 грудня № 231

37. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції: Закон України від 02.09.2014 № 1669-VII. Голос України. 2014. 14 жовтня № 197

38. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 № 1382-IV. Голос України. 2001. 27 січня № 7

39. Про облік внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 509. Офіційний вісник України. 2014 р., № 81 стор. 43, стаття 2296

40. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм : наказ Міністерство економіки України, 24.06.2010, № 742 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME100608.html

41. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : Постанова Кабінету Міністрів України № 106 від 31.01.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF>

42. Про державні цільові програми. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 25, ст.352 - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1621-15>

43. Про внесення змін до Порядку проведення моніторингу результатів діяльності Кабінету Міністрів України та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лип. 2006 р. № 916. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/263-2005-п>

44. Про паспорти бюджетних програм. Наказ Міністерства фінансів України № 1098 від 29.12.2002 - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03>

45. Про забезпечення часткової оплати вартості тимчасового проживання громадян, які переміщуються з тимчасово окупованої території та району проведення антитерористичної операції: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. № 1068-р1045. Офіційний вісник України 2014 р., № 91, стор. 90, стаття 2613

46. Соціальні результати державних програм: теоретико-методологічні та прикладні аспекти оцінювання: монографія / за ред. Е. М. Лібанової; Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України. – Умань: Видавець «Сочінський», 2012. – 312 с.

47. Стан виконання державних цільових програм у 2018 році – звіт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, 2019 - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=af01c7f8-6e92-468f-8138-f41c1cd7d09e&title=StanVikonanniaDerzhavnikhTsilovikhProgramU2018-Rotsi&isSpecial=true>

48. Шаров Ю. П. Основи професійної підготовки державних службовців: навч. посіб. / Ю. П. Шаров, Т. В. Маматова, І. А. Чикаренко // Результативність та якість діяльності державного службовця / за заг. ред. Є. І. Бородіна. - Х. : Магістр, 2003. - 212 с.

49. Ярошенко О. В. Програмно-цільовий метод управління на регіональному рівні: зарубіжний досвід і Україна / О. В. Ярошенко // Економіка та держава. – 2008. – № 3. – С. 71–75.

50. Пильо Д. Реалізація державних програм у галузі доступного житла для внутрішньо-переміщених осіб / Д. Пильо // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій: зб. наук. ст. студ. відп. Ред.. Н. Л. Новікова. – К:Київ нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 251 с., с. 181-184

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток Б

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:
РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ

Студентки 2 курсу, групи 4мз,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

Пильо
Дарія
Іванівна

(підпис студента)

Науковий керівник
канд. держ. упр.

(підпис керівника)

Мірко
Наталія
Вікторівна

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Ладонько
Людмила
Степанівна

Київ 2020

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, 2 додатків, списку використаних джерел (49 найменувань). Основний зміст роботи викладено на 48 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 4 рисунки.

Метою роботи є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку підходів до розробки та оцінювання реалізації державних проектів і програм, зокрема програми забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких дослідницьких завдань:

- Визначити сутність державних проектів та програм, їх класифікацію та особливості;
- Дослідити сучасні підходи до розробки державних програм розвитку;
- Розглянути питання моніторингу та оцінювання реалізації державних проектів та програм;
- Проаналізувати законодавче регулювання процесу розробки та оцінювання реалізації державних програм;
- Розглянути діючі сучасні підходи до розробки державних програм розвитку в Україні;
- Дослідити реалізацію проекту "Житло для внутрішньо-переміщених осіб»;
- Визначити методи оцінювання та моніторингу державних проектів і програм розвитку в Україні;
- Визначити перспективи впровадження сучасних підходів до розробки державних програм;
- Проаналізувати закордонний досвід оцінювання реалізації державних програм та можливості його застосування в Україні.

Об'єктом дослідження є процес реалізації державних проектів і програм.

Предметом дослідження є теоретико методологічні та прикладні засади механізму реалізації державних проектів і програм на прикладі програм забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

У першому розділі розкриваються сутнісні характеристики державних програм, їх класифікація та особливості.

У другому розділі здійснюється дослідження сучасних особливостей розробки та оцінювання реалізації державних програм в Україні.

У третьому розділі розкриваються напрями вдосконалення в питаннях

Анотація

У випускній кваліфікаційній роботі досліджено актуальні питання реалізації державних проектів і програм. Отримані в процесі дослідження результати підтверджують досягнення мети відповідно до виділених основних завдань. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел та двох додатків.

Ключові слова: державна програма, внутрішньо-переміщені особи, житло, тимчасове житло.

Annotation

In the final qualifying work the actual questions of realization of the state projects and programs are investigated. The results obtained in the course of the research confirm the achievement of the goal in accordance with the selected main tasks. The final qualifying work consists of an introduction, three sections, conclusions and a list of sources used and two appendices.

Key words: state program, internally displaced persons, housing, temporary housing.

РЕЦЕНЗІЯ
на випускні кваліфікаційну роботу
"Реалізація державних проектів і програм"
за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування"
Пильо Дарії Іванівни

В умовах світової економічної кризи найбільшої актуальності набувають питання ефективного та раціонального використання бюджетних коштів. Програмно-цільове планування є важливою частиною системи публічного управління в економічній сфері. У кожній державі наявні специфічні підходи до формування системи оцінювання управлінської діяльності щодо регіонального розвитку, зокрема відповідні програмні документи та їх зміст залежать від специфіки адміністративно-територіального поділу, суті регіональної політики держави, поширених підходів до оцінювання управлінської діяльності взагалі, можливостей за допомогою інструментарію оцінювання залучати додаткові джерела ресурсів для реалізації програм.

Метою рецензованої роботи є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку підходів до розроблення та оцінювання реалізації державних проектів і програм, зокрема програм забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб. Структурно вона складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У випускній кваліфікаційній роботі авторкою досліджено класифікацію та особливості державних проектів і програм. Нею узагальнено підходи та принципи, дотримання яких забезпечить успішність державних цільових програм. Окрім того, здобувачкою визначено організаційні передумови формування державних цільових програм, що розробляються для досягнення соціально-економічних цілей, зокрема нею досліджено механізм реалізації програми щодо забезпечення тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб.

Завдання, визначені метою дослідження, виконані в повному обсязі. Зміст і рівень виконання роботи свідчить про високу професійну підготовку здобувачки. В цілому робота виконана відповідно до методичних рекомендацій та заслуговує високої позитивної оцінки. Вона рекомендується до захисту, а її авторка – Пильо Дарія Іванівна – заслуговує на присвоєння ступеня магістра зі спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування".

професор кафедри державного управління
у сфері цивільного захисту Інституту державного
управління та наукових досліджень з цивільного захисту
Державної служби України
з надзвичайних ситуацій
д.держ.упр., доцент

Олександр ТВЕРДОХЛІБ

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Д.

Заява

Я, Пішча Олексій Миколайович

повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з
використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній
кваліфікаційній роботі на тему:
«Розвиток державного сектору та
приватизація» не міститься елементів академічного плагіату. У
випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних
джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному
варіантах. Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

« » 2020 року

(підпис)

Згода

Я, Линко Олена Василівна

цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему:

„Вплив цифрових технологій на
прогрес”

несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« » _____ 2020 року

Линко
Підпис

Линко О.В.

Прізвище, ініціали

content-watch.ru/text/

Яндекс, UKR.NET, Міністерство розв..., Office365, YouTube

С.Д. Дубенко, В.М. Князев, Г.О. Куврасюк, В.С. Курилода, П.А. Ліпівська, А.Ф. Мельников, П.Р. Птижик, О.Ю. Орленський, В.М. Олушко, Т.І. Пахомова, Л.А. Пашко, А.П. Рачинський, С.М. Серьогін, В.М. Сороко, Ю.П. Сурмін, С.О. Телешун, С.К. Хаджирадєва та інших, в яких представлено результати досліджень концептуальних основ підвищення кваліфікації державних службовців та осіб місцевого самоврядування. Разом з тим, виявлено, що вітчизняними дослідниками висвітлювалися лише окремі питання підвищення кваліфікації управлінських кадрів органів державної влади та органів місцевого самоврядування. У дослідження теоретичних положень категорії «людський потенціал» і особливостей визначення в системі споріднених категорій, дозволило конкретизувати понятійно-категоріальний апарат дослідження та виокремити державно-управлінські аспекти.

Унікальність текста: **93.8%**
[показати все совпадения](#)

Адрес страницы	Сколько совпало	Совпадения
http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis-nbuv/cgi	6.2%	показать

[Править этот текст](#) [Новая проверка](#)

Райберг Директ

Купить украшения с хризопразом

[Узнать больше](#) [fromstones.com](#)

Шармы Pandora Украина: Распродажа

[mila-gross.com.ua >](#)

Если вы родились до 1970 года,

[psenko1.ru >](#)

Реклама позволяет нам сделать проверку бесплатной. Вы можете поддержать проект и отключить рекламу, купив подписку.

20:34 22.11.2020

